

løst. Denne Præmie blev nemlig nok benyttet nogle Steder, men andre Steder fandt man det ikke en Gang heftigtmæssigt at inddrage Jorden; betragtede det altsaa ikke som en Præmie. Nej, efter min Overbevisning var det den Anstuelse om hele Forholdets Forældthed, der især drev fremad mod Fæstefløsningen. Det var Ønsket om i saadanne Forhold at bringe mere Frihed frem, og Godsejerne slog af paa Fordringen om den fulde Værdi ved Fæstets Overgang til Selvejendom, netop i Erkendelse af Forholdets Uholdbarhed i Længden, og med Ønsket om, som jeg sagde, at bringe en større Frihed ind i disse Forhold. At der nu kan være andre Forhold til Stede, som gøre det mere ønskeligt for den anden Part, nemlig for Fæsterne, hvor Forholdet endnu ikke er kommet til Afsløsning, at bibeholde Fæstet, er jo noget helt andet, som jeg ikke her skal komme ind paa, da det netop ligger i de forandrede økonomiske Forhold, som helt have stillet andre Synspunkter op. Men naar jeg saaledes tager Ordet for, at man skal gaa Overenskomstens Vej i Tiendefløsning, saa synes det mig ogsaa saa meget naturligere, som det turde fremgaa af alt, hvad der allerede er fremkommet, i det mindste fra Regeringens Side, at det ikke vil være let at gennemføre Afsløsningen gennem Evtang. Det er allerede blevet paavist af den højtberedede Indenrigsminister, at de Summer, der ville medgaa, i det mindste i Hensyn til de Forslag, Mindretallet har opstillet, ville blive saa overordentlig store, at enhver Finansminister vil tage Afstand fra saadanne Beløb. Det kan jo nu være meget relativt, hvad man vil anvende og ikke anvende i et saadant Forhold; men jeg skal dog gøre opmærksom paa, at ogsaa naar man gaar den Vej, som er paavist gennem Flertallets Forslag og i dets Betænkning og Endringer, vil der medgaa betydelige Beløb. Det blev under Udvalgets Forhandlinger af den højtberedede Finansminister paavist, at naar man tager Hensyn til de Skatter, Staten giver Afkald paa, og tager Hensyn til, at der ikke kommer noget Bederlag gennem Gehyrer og Tingløsning og stemplet Papir til Ekvivalent — thi det skal jo ydes frit — og yderligere tager Hensyn til det Tab, der opstaar gennem Obligationers Udstedelse, gennem Kurstab, vilde ved en Afsløsning, der strakte sig f. Eks. over 20 Aar, Beløbet gaa op til omtrent 7 Mill. Kr., altsaa ikke saa lidt op. Jeg behøver ikke at udtale, at det ogsaa er min Mening, at hvor der er Valg imellem en Evtangafsløsning og en Afsløsning ad Overenskomstens Vej, der fore-

trækker jeg langt Overenskomstens Vej, og jeg beklager meget, at den ærede Ordfører for Mindretallet ikke har villet gaa med hertil, thi sikkert vilde der gennem Folketingets større Tilslutning være aadnet Vej til en rigere Benyttelse af Loven, end der maatte nu kan være Udsigt til, og det kan dog opstilles med akkurat den samme Berettigelse. Man kunde prøve her at gaa Overenskomstens Vej og saa se, hvilke Resultater det giver, fremfor at gaa den lige saa usikre Vej, som den ærede Ordfører for Mindretallet anviste, den Vej at sende et Forslag om Evtangafsløsning op i Landstinget og saa se, hvad Landstinget vilde sige dertil. — Jeg hører til dem, der se lyst paa Udsigterne til, at denne Lov, hvis den kommer i Stand, vil blive benyttet. Det er allerede blevet anført af den ærede Ordfører for Flertallet, til hvis Argumentation jeg som Helhed kan slutte mig, at man kunde forudsette, at Staten vilde være den første til at bringe en Afsløsning i Stand i Hensyn til denne Lov af de Tiender, der tilhøre Staten. Jeg tror hertil at kunne føje, at Kirkeiendejerne ville forsøge Afsløsning paa mangfoldige Steder — i det mindste forsøge det, thi foruden det, der her er blevet betegnet som Præmie for at fremsthynde en Afsløsning, er der jo et andet Forhold til Stede, der i høj Grad gør det ønskeligt for Kirkejerne at saa Kirkeiendene afløst, og det er Kirkefynsloven af 1861 og den Anvendelse, den har faaet gennem mangfoldige Reskripter og gennem Fortolkninger fra Kirkeministeriet. Det er ikke saa lille en Byrde, der efter den paahviler Kirkejerne, og Kirketienden er, som ogsaa sagt under Forhandlingerne her i Aften, en højst usikker Ejendom; man kan ikke vide, hvilke Byrder der ville kunne forringe dens Værdi, og man ved ikke selv, hvad man der ejer. Jeg tror derfor, som sagt, at Kirkejerne ville være i høj Grad tilbøjelige til at prøve en Afsløsning netop gennem denne Lov. Med Hensyn til Præstetienden ser jeg ogsaa saaledes paa Sagen, at det under en velvillig Regering vil være sandsynligt, at der kommer en Del Afsløsninger i Stand. Det vil paa saa mange Maader være Kirkeministeriet muligt at lette Afsløsningene netop ad denne Vej. Det skal jeg imidlertid ikke komme nærmere ind paa, da jeg tror, at det ligger lige for Haanden. — Lovforslagets Enkeltheder skal jeg ikke komme nærmere ind paa. Det er allerede af den ærede Indenrigsminister blevet fremhævet, at de Tiendekommissærer, der ere foreslaaede gennem Endringerne til § 9, ville have en væsentlig Betydning gennem den Virksomhed,